

О. О. Романовський

ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ,
ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ОСВІТИ
В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

NOVA KNYHA
PUBLISHERS
2010

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
"ВІСКОНСІНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (США) В УКРАЇНІ"

О. О. РОМАНОВСЬКИЙ

ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ,

ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

*Рекомендовано
вченою радою Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 1 від 30 серпня 2010 р.)
і вченою радою Українсько-американського
гуманітарного інституту "Вісконсінський
Міжнародний Університет (США) в Україні"
(протокол № 5 від 2 серпня 2010 р.)*

Київ – 2010

Видано за рішенням Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 1 від 30 серпня 2010 р.) і Вченої ради Українсько-американського гуманітарного інституту "Вісконсінський Міжнародний Університет США в Україні" (протокол № 5 від 2 серпня 2010 р.).

Рецензенти: *О. П. Гребельник* – доктор економічних наук, професор (Київський університет ринкових відносин); *І. М. Грищенко* – доктор економічних наук, професор (Інститут вищої освіти НАПН України); *Л. В. Дейнеко* – доктор економічних наук, професор (Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України); *М. С. Корець* – доктор педагогічних наук, професор (Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова); *О. І. Ляшенко* – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор (академік-секретар Відділення загальної середньої освіти НАПН України); *В. К. Сидоренко* – член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор (Національний університет біоресурсів і природокористування України).

Романовський О. О.

Р 69 Шляхи впровадження інновацій, підприємництва та підприємницької освіти в системі національної освіти України: Монографія. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 416 с.

ISBN 978-966-382-297-6

Монографію присвячено проблемам впровадження інновацій, підприємництва та підприємницької освіти в системі національної освіти України. Розглянуто теоретичні й методологічні аспекти управління інноваційною діяльністю та особливості підприємництва в навчальних закладах системи середньої та вищої освіти, аналізується зарубіжний досвід навчання підприємству, менеджменту в освіті, лідерству і організації соціального підприємництва. Визначаються завдання з організації підприємницької освіти в Україні, сутність підприємницької підготовки та шляхи її реалізації. На прикладі спільного ВНЗ – Українсько-американського гуманітарного інституту "Вісконсінський Міжнародний Університет США в Україні" проаналізовано особливості інноваційної підприємницької діяльності вищого навчального закладу, запропоновано заходи з підвищення ефективності управління інноваціями в його статутній діяльності.

Книга буде корисною фахівцям у галузі управління освітою, керівникам вищих і середніх навчальних закладів, науковцям, викладачам, а також студентам економічних (підприємництво, менеджмент) і педагогічних спеціальностей.

УДК 338.24:37.014.54 (477):339.9+378.4(112)

ББК Ч 483(71СПО)

785919

ISBN 978-966-382-297-6

© Романовський О.О., 2010

© Нова книга: оформлення, 2010

УДК 338.24:37.014.54 (477):339.9+378.4(112)

ББК Ч 483(71СПО)

Р 69

Видано за рішенням Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 1 від 30 серпня 2010 р.) і Вченої ради Українсько-американського гуманітарного інституту "Вісконсінський Міжнародний Університет США в Україні" (протокол № 5 від 2 серпня 2010 р.).

Рецензенти: *О. П. Гребельник* – доктор економічних наук, професор (Київський університет ринкових відносин); *І. М. Грищенко* – доктор економічних наук, професор (Інститут вищої освіти НАПН України); *Л. В. Дейнеко* – доктор економічних наук, професор (Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України); *М. С. Корець* – доктор педагогічних наук, професор (Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова); *О. І. Ляшенко* – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор (академік-секретар Відділення загальної середньої освіти НАПН України); *В. К. Сидоренко* – член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор (Національний університет біоресурсів і природокористування України).

Романовський О. О.

Р 69 Шляхи впровадження інновацій, підприємництва та підприємницької освіти в системі національної освіти України: Монографія. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 416 с.

ISBN 978-966-382-297-6

Монографію присвячено проблемам впровадження інновацій, підприємництва та підприємницької освіти в системі національної освіти України. Розглянуто теоретичні й методологічні аспекти управління інноваційною діяльністю та особливості підприємництва в навчальних закладах системи середньої та вищої освіти, аналізується зарубіжний досвід навчання підприємництву, менеджменту в освіті, лідерству і організації соціального підприємництва. Визначаються завдання з організації підприємницької освіти в Україні, сутність підприємницької підготовки та шляхи її реалізації. На прикладі спільного ВНЗ – Українсько-американського гуманітарного інституту "Вісконсінський Міжнародний Університет США в Україні" проаналізовано особливості інноваційної підприємницької діяльності вищого навчального закладу, запропоновано заходи з підвищення ефективності управління інноваціями в його статутній діяльності.

Книга буде корисною фахівцям у галузі управління освітою, керівникам вищих і середніх навчальних закладів, науковцям, викладачам, а також студентам економічних (підприємництво, менеджмент) і педагогічних спеціальностей.

УДК 338.24:37.014.54 (477):339.9+378.4(112)

ББК Ч 483(71СПО)

785919

ISBN 978-966-382-297-6

© Романовський О.О., 2010

© Нова книга: оформлення, 2010

ЗМІСТ

ГЛАВА 1. ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В СЕРЕДНІЙ І ВИЩІЙ ОСВІТІ	6
§1. Загальне поняття інноваційної діяльності.....	10
§2. Сутність освітньої інноваційної діяльності	11
2.1. Середні і вищі навчальні заклади в системі освіти України.....	13
2.2. Типи інновацій у системі освіти. Особливості інновацій у вищій освіті	14
§3. Особливості управління інноваційною діяльністю навчального закладу	23
3.1. Сутність і види інноваційної політики підприємства (організації)	23
3.2. Сутність інноваційної політики вищих навчальних закладів.....	25
3.3. Види інноваційної політики вищих навчальних закладів.....	27
3.4. Інтернаціоналізація освіти і підприємництва в освіті	30
§4. Інноваційні відносини і культура підприємництва в навчальних зкладах.....	32
4.1. Вищий навчальний заклад як суб'єкт і об'єкт інноваційних відносин	33
4.2. Об'єктивні інноваційні відносини	34
4.3. Суб'єктивні інноваційні відносини.....	37
4.4. Розвиток інноваційних відносин	38
4.5. Інноваційна підприємницька культура у навчальних закладах	40
§5. Інноваційні інформаційно-комп'ютерні технології в діяльності	41
навчального закладу (інновації науково-технічного прогресу).....	41
5.1. Дистанційне навчання	41
5.2. Типи відкритого та дистанційного навчання	42
5.3. Час і місце в контексті відкритого та дистанційного навчання.....	46
5.4. Переваги й привабливість відкритої та дистанційної освіти.....	46
5.5. Типи систем відкритого та дистанційного навчання.....	47
5.6. ВЕБ-дизайн і використання ВЕБ-технологій у статутній діяльності ВНЗ	48
ГЛАВА 2. ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ СЕРЕДНЬОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ	52
§1. Головні проблеми навчальних закладів у системі вищої освіти України.....	55
§2. Шляхи подолання кризових явищ у системі освіти України.....	56
§3. Особливості підприємництва в системі вищої освіти.....	57
§4. Маркетинг і менеджмент у підприємницькій діяльності ВНЗ.....	59
§5. Сутність концепції підприємницького університету і шляхи трансформації університетів у напрямі підприємництва.....	67

5.1. Посилений направляючий центр (управлінське ядро, управлінський стрижень).....	69
5.2. Розширена периферія, де можна розвиватися.....	69
5.3. Різноманітність бази фінансування (диверсифікація фінансування).....	70
5.4. Постійно стимульоване академічне середовище (академічна серцевина).....	72
§6. Характерні особливості підприємницького ВНЗ.....	72
§7. Вимоги до керівника підприємницького ВНЗ і підприємницькі ідеї.....	74
§8. Культура підприємницької діяльності у ВНЗ.....	76
§9. Використання підприємництва для вдосконалення фінансування ВНЗ.....	78
§10. Дистанційна освіта як джерело додаткового фінансування університетів і коледжів (досвід США).....	86

ГЛАВА 3. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВУ, МЕНЕДЖМЕНТУ В ОСВІТІ, ЛІДЕРСТВУ І ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

§1. Підприємницька освіта американців	101
1.1. Підготовка молодших спеціалістів із управління бізнесом	104
1.2. Підготовка бакалаврів у галузі управління бізнесом	108
1.3. Підготовка магістрів у галузі управління бізнесом	114
1.4. Докторські програми з економіки бізнесу і менеджменту.....	117
1.4.1. Гарвардська бізнес-школа	117
1.4.2. Бостонський університет. Школа менеджменту	119
1.4.3. Бізнес-школа Вортон (Університет Пенсильванії).....	120
1.4.4. Колумбійська бізнес-школа (Університет Колумбія)	121
1.4.5. Мак-Комбс бізнес-школа. Техаський університет	122
§ 2. Освітній менеджмент і лідерство	122
2.1. Американські програми з менеджменту в освіті	123
2.2. Програми з лідерства в США	126
§3. Соціальне підприємництво: поняття і типи	131
3.1. Соціальне підприємництво в економічно розвинутих країнах	132
3.2. Проблеми соціального підприємництва	135
3.3. Проект ОППСР.....	139

ГЛАВА 4. ЗАВДАННЯ З ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ.....

§1. Соціально-орієнтована сутність підприємницької освіти особистості в умовах економічної трансформації українського суспільства.....	145
§2. Завдання з організації національної підприємницької освіти	172
2.1. Необхідність розробки та впровадження національно-освітньої програми з питань підприємництва (НОПП)	173
2.2. Концепції розробки (формування) НОПП	174

2.3. Методика відбору (селекції) потенційних підприємців	176
§3. Шляхи реалізації НОППП	183
§4. Морально-етичні якості майбутніх підприємців	184
§5. Необхідні умови для викладання підприємницьких дисциплін, ефективного навчання учнів, студентів і слухачів наук із бізнесу і підприємництва	195
§6. Головні цілі навчальних програм з бізнесу і підприємництва	197

ГЛАВА 5. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ В СТАТУТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВНЗ (НА ПРИКЛАДІ УАГІ ВМУУ)	208
§1. Аналіз ефективності впровадження інновацій у діяльності УАГІ ВМУУ	208
1.1. Організаційна структура та характеристика статутної діяльності УАГІ ВМУУ	208
1.2. Оцінка ефективності статутної діяльності УАГІ ВМУУ	210
1.3. Особливості та характерні риси УАГІ ВМУУ	216
1.4. Оцінка стану інноваційної діяльності УАГІ ВМУУ	219
1.5. Організаційно-педагогічні особливості використання інформаційних технологій у статутній діяльності УАГІ ВМУУ	221
1.6. Висновки щодо ефективності інноваційної діяльності й оцінка конкурентоспроможності УАГІ ВМУУ	230
§2. Завдання з підвищення ефективності управління інноваціями в діяльності УАГІ ВМУУ	234
2.1. Вибір цілі інноваційної політики УАГІ ВМУУ на зростання (розширення) його інноваційної діяльності	234
2.2. УАГІ ВМУУ як суб'єкт і об'єкт інноваційних відносин	241
2.3. Впровадження інноваційних інформаційних технологій	251
ПОЛОЖЕННЯ ПРО ІННОВАЦІЙНУ ОСВІТНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ УАГІ ВМУУ	259
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	263
Список літератури	268
Додатки	297